

12

13

Bran íkovým chodníkom

Ná u ný chodník Karola Bran íka vedie z Priedhoria od Pizzerie pod orechom (0,0 km) nahor okolo zvoni ky, potom do ava po ceste k jaskyniarskej základni JK Strá ovské vrchy (0,6 km) s in forma nou tabu ou o jaskyniach v okolí Pru iny a o pôsobení jaskyniarov v nich. alej pokračuje dolinou Re ica (Rie ica) so zákazom vjazdu všetkých vozidiel. Prechádza popri vodárni (1,1 km), pred ktorou je odbo ka do Skalnej doliny. Voda z ne alekého krasového prame a pri ceste, dnes zachytená pre obecný vodovod, v dávnej minulosti vytvorila v podzemí súvis lý jaskynný systém, z ktorého v sú asnosti poznáme len malú as – Pru inskú Dúpnu jasky u a Prieipas medzi Ka kami.

Od prame a hore je celá dolina bez vody, na avo sa hne od cesty dvíha strmá zalesnená strá Sekanej navrchu so skalnými útvarmi, napravo vidno miernejšie svahy rozlo itého ierneho vrchu. Ná u ný chodník pokračuje po ceste v doline ešte 0,5 km, potom z nej odbo í náhle doprava cez lúku do lesa a za ne strmšie stúpa do svahu ierneho vrchu k jaskyni. Po 340 m pri vchode do jaskyne je tabu a s podrobnými informáciami o tejto prírodnej pamiatke.

Pru inská Dúpná jasky a je otvorená pre verejnú od 1. mája do 31. októbra, treba sa však vopred ohlási e-mailom alebo telefonicky Jaskyniarskemu klubu Strá ovské vrchy, vzia si so sebou dobrú baterku (najlepšie elovku), turistickú obuv a vhodné oble enie do jaskyne.

Keby ste chceli zájs k Prieipasti medzi Ka kami – Kortmanke, neodbo íte z cesty v doline Re ica k jaskyni, ale pôjdete alej po ceste 4,3 km najprv dolinou, potom úbo ím ierneho vrchu, kým sa dostanete na lesnú cestu so zelenou turistickou zna kou, ktorá vás povedie doprava asi 300 metrov k smerovníku na Kortmanke. O tejto prírodnej pamiatke a jej objavite och sa dozviete viac z informa nej tabule pri ústí prieipasti, uzavretom kovovou mre ou.

Fotogra e:

Chodník k jaskyni

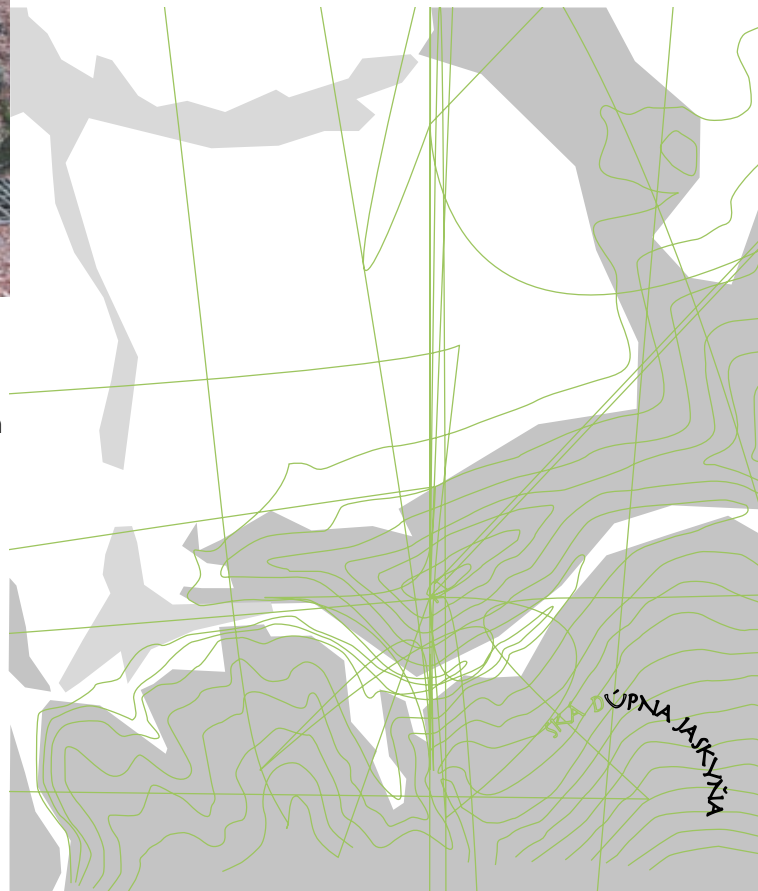
Priedhorie a za iatok doliny Re ica, vjazdu Sekaná so skalnými útvarmi

Výzdoba v Pru inskej Dúpnej jaskyni

Informa ná tabu a pri jaskyniarskej základni v Priedhorí

Pri informa nej tabuli na Kortmanke

Návštevníci pred vstupom do Pru inskej Dúpnej jaskyne

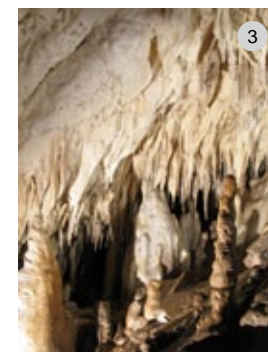
14

NÁUČNÝ CHODNÍK KAROLA BRANÍKA

PRIEDHORIE - PRUŽINSKÁ DÚPNA JASKYŇA

1

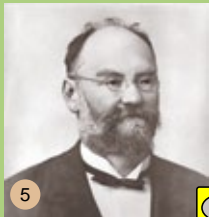
3

Za iatky turistiky u nás Turistika sa na území Slovenska pestovala už za feudalizmu a využívala sa i v období národného rodovania; známe sú napríklad výlety štúrovcov na Devín a Krivá. Rozvoj organizovanej turistiky nastal a v druhej polovici 19. storočia, roku 1874 v Štiavnických vrchoch vyzna kovali prvý turistický chodník vo vtedajšom Uhorsku.

Za iatky turistiky na Považí sú spojené s inosťou Prírodovedného spolku Trenianskej úpy, založeného roku 1883. Jeho spoluzakladateľom a tajomníkom, neskôr predsedom bol treniansky úpný lekár, prírodovedec a múzejník MUDr. Karol Braník.

Poslaním spolku bola predovšetkým prírodovedná inosť a vlastivedné poznávanie prírody, najmä celého Považia, Stráovských a Súovských vrchov, ale aj Malej Fatry. Popri prírodovednej a poznávacej inosti sa náplňou spolku stala turistika.

Karol Jozef Braník
* 13. 3. 1842 Stará Bys
† 18. 11. 1915 Trenín

Rodák z Kysúc pôsobil vyše 40 rokov v Treníne. Bol významnou všestrannou osobnosťou, patril medzi najagilnejších organizátorov vedeckého, ale aj kultúrneho života. Zaoberal sa najmä zoológiou a botanikou, vytvoril rozsiahle zbierky hmyzu a rastlín. Venoval sa však i meteorológii, speleológii, archeológii, histórii a numizmatike, ba aj umeniu – hudbe a poézii. Pokladáme ho za priekopníka turistiky a popularizátora prírodných vied na Slovensku. Má pamätnú tabuľu s bustou v rodisku i v Treníne.

Fotografie:

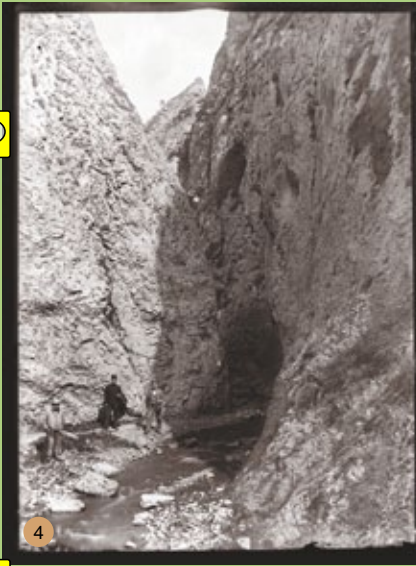
4 Zachoval sa nieko ko fotografia Karola Braníka; mo no je aj na dobovej fotografii z Manínskej tiesavy, ktorú nieko ko ráz navštívil

5 Karol Jozef Braník

6 Jedna z fotografií Prúinskej Dúpnej jaskyne z Braníkovho článku v ročníku z roku 1893

7, 8, 9 Fotografie z roku 1960 pri speleologickom výskume Prúinskej Dúpnej jaskyne organizovaného Mestom slovenského krásu v L. Mikuláši – pohľad do doliny Rečica zo Sekanej, vchod jaskyne a tábor jaskyniarov v doline

10 Vchod do Prúinskej Dúpnej jaskyne s národnou tabuľkou v súvislosti s výzdobou v Priepasti medzi Ka kami – Kortmanke

4

Braník a jaskyne

Roku 1883 K. Braník zverejnil v ročníku Prírodovedného spolku Trenianskej úpy opis prírodopisnej výpravy, ktorej účastníci preskúmali dve jaskyne na Ostrej Malenici. V septembri 1895 spolu s ďalšími prieskumníkmi a pomocníkmi, medzi ktorými nechýbali ani fotografi, navštívil Prúinskú Dúpnú jaskyňu. Výsledky bádania zhrnul do príspevku Päť dní priekopníckych slúžieb v záujme turistiky. V jeho úvode píše:

Ako v každej oblasti s vápencovým pohorím, aj v Trenianskej úpe a v jej stredohorí, ktoré je tvorené prevažne vápencom, sa nachádza veľa jaskýň, priepastí a trhlín. Informácií o týchto jaskyniach doteraz nie je veľa. Niektoré z nich sú už síce dávno známe a boli často navštevované, podrobný prieskum doteraz však nebol vykonaný. Aby sme tento nedostatok napravili, spojila sa Považská pobočka Uhorského turistického spolku s našim spolkom s cieľom sprístupniť výletníkmi často navštevovanú kvapovú jaskyňu v blízkosti dediny Prúina, a preto e sa dalo predpokladať, e ide o jaskyňu so zvyškami kostí, aj toto mal byť smer nášho bádania...

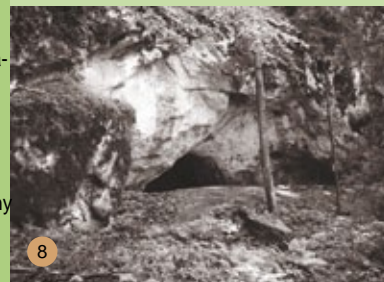
Je teda zrejmé, e Braníkovi okrem speleologického prieskumu a archeologického i paleontologického výskumu išlo aj o lepšie

6

7

8

9

10

sprístupnenie jaskyne pre návštevníkov. Na to malo poslúžiť turistické značenie z Prúiny a úprava cesty – chodníka k jaskyni, na čom sa Braník osobne zúčastnil:

Hne po východe z dediny sme otvorili nádoby s farbami a robili sme turistické značky (biele, červené). Po niekoľkých minútach sme dorazili k vápenke; odtiaľto cesta od kameňa s červenou značkou pokračuje k osviežujúcemu a chutnému prameňu, odkiaľ je dobré zobrať zásoby, lebo vyššie sa voda nedá nájsť. Cesta teraz pokračuje alej do doliny a je pohodlná a dobre vyznačená...

Práca, ktorá nasledovala, predstavovala najťažšie úlohy, preto e bolo treba vytvoriť trvalú cestu v smere, kde sa dalo o káva najmenej a kostí. Aj napriek tomu práca nebola ľahká, na mnohých miestach bolo nutné presúvať masy zeminy a kameňa, aby sme vyplnili priehlbiny a vyniesli násypy. Skupinu som rozdelil na dve časti; dvaja muži museli ísť dopredu a v smere, ktorým som určil, odstraňovali prekážky a znášali okolo leiace kamene ako základ, ostatní vykonávali zemné práce. Nejednému kameň som sám krvopotne dokotúľal a krompáčom opracoval, pritom ko ko krátko sem a tam som prešiel túto cestu.

11